

Lausunto Itärata Oy:n Itärata-hanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Kaupunkikehityslautakunta 05.11.2024
2492/00.04.00/2024

Valmistelu ja lisätiedot
liikennesuunnittelupäällikkö Hanna Linna-Varis,
ympäristösuojelutarkastaja Sanna Tarmi ja yleiskaavapäällikkö
Maija-Riitta Kontio

Itärata on Keravalta Porvoon kautta Kouvolaan suunniteltava kaksiraiteinen nopean liikenteen rata. Itärata erkaantuu länsipäässä Pasilan ja Keravan välille suunnitellusta Lentoradasta tunnelissa ja liittyy itäpäässä nykyiseen Lahti–Kouvola-rataan. Rataa suunnitellaan yhdeksän kunnan alueelle, jotka ovat Vantaa, Tuusula, Kerava, Sipoo, Porvoo, Loviisa, Lapinjärvi, Myrskylä ja Kouvola. Kaukoliikenteen lisäksi rata mahdollistaa Helsingin ja Porvoon välisen lähijunaliikenteen käynnistymisen. Tavarajunaliikenteen mahdollisuutta tutkitaan Keravan ja Kouvolan välillä.

Itärata-hankkeen keskeisenä tavoitteena on mahdollistaa nykyistä nopeampi kaukojunaliikenne itäiseen Suomeen: Savon ja Karjalan ratoja pitkin Kuopioon, Joensuuhun ja Kainuuseen. Lisäksi tavoitteena on yhdistää Porvoon kaupunki nopean rataliikenteen ja lähijunaliikenteen piiriin. Hanke edistää kestävästä liikkumisesta pääkaupunkiseudulta idän suuntaan ja päinvastoin sekä turvaa osaltaan itäisen Suomen huoltovarmuutta. Valmistuessaan Itärata luo nykyistä nopeamman ja sujuvamman yhteyden itäisestä Suomesta Helsinki-Vantaan lentoasemalle, jolloin se parantaa itäisen Suomen kansallista ja kansainvälistä saavutettavuutta merkittävästi.

Ratahankkeen suunnittelusta vastaa vuonna 2022 perustettu Itärata Oy, jonka toimialana on Lentorata-Porvoo-Kouvola nopeaan junayhteyteen liittyvän raideliikenneinfrastruktuurin suunnittelu rakentamisvalmiuteen asti. Itärata Oy:n omistaa valtio 51 %:n osuudella edustajanaan liikenne- ja viestintäministeriö sekä 24 kuntaa tai kaupunkia. Itärata on hyväksytty heinäkuussa 2024 laajennettuun Euroopan laajuiseen liikenteen ydinverkkoon (TEN-T eli Trans European Transport Network), joka edistää ihmisten ja tavaroiden kestävästä liikkumisesta jäsenmaasta toiseen mahdollisimman saumattomasti.

Itäradan suunnittelun lähtökohtana toimivat aiemmat Itäradasta laaditut selvitykset, erityisesti tammikuussa 2024 valmistunut Itäradan pääsuuntaselvitys. Itäradan ympäristövaikutusten arviointiohjelma on nähtävillä 14.10.2024-18.11.2024, jonka aikana YVA-ohjelmasta voi esittää mielipiteitä ja antaa lausuntoja. YVA-ohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, miten ympäristövaikutusten arviointi tehdään. Ohjelmassa kuvataan hanke, sen vaihtoehdot ja selvitettävät vaikutukset. Lisäksi kerrotaan, miten tiedottaminen ja osallistuminen järjestetään. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn aikana Itäradasta laaditaan alustava

yleissuunnitelma, jossa tarkennetaan ratalinjausvaihtoehtojen sijainteja ja ratageometria

YVA-menettelyssä arvioitavat Itäradan linjausvaihtoehdot on muodostettu hankkeen tavoitteiden sekä aikaisempien suunnitelmien ja selvitysten perusteella. Itäradan pääsuuntaselvityksessä tutkittuja linjausvaihtoehtoja on osin tarkennettu ja vaihtoehdot on nimetty uudelleen. Porvoon keskustan alueella tunnelissa kulkevat linjausvaihtoehdot on yhdistetty yhdeksi vyöhykkeeksi. Linjaukset tarkentuvat edelleen suunnittelun edetessä. Lisäksi osana alustavaa yleissuunnittelua tarkastellaan uusia linjausvaihtoehtoja muun muassa Sipoon Nikkilän ja Porvoon Iolan ja Myrskylän alueilla.

Itäradan kokonaispituus on noin 110–114 kilometriä vaihtoehdosta riippuen. Linjausvaihtoehdot on esitetty YVA-ohjelman kartoilla 200 metriä leveinä ratakäytävinä, sillä linjausten sijaintia ja ratageometriaa tarkennetaan parhaillaan alustavassa yleissuunnittelussa. Ratakäytävän lopullinen leveys suoja-alueineen on vähintään 65 metriä. Maan pinnalla kulkevien linjausvaihtoehtojen geometria on alustavasti suunniteltu 300 km/h kulkevalle junakalustolle. Geometria tarkentuu alustavan yleissuunnittelun aikana. Tunneliasemien kohdalla junanopeus on korkeintaan 200 km/h.

Lentoradan ja Paippistentien välillä tarkastellaan kahta vaihtoehtoista linjausta: Keravan pohjoinen vaihtoehto (KP) ja Keravan eteläinen vaihtoehto (KE).

Sipoon Paippistentien ja Porvoon Backaksen välillä tarkastellaan kolmea vaihtoehtoista linjausta: Anttilan kylän vaihtoehto (AK), Sähköaseman pohjoinen vaihtoehto (SP), Sähköaseman eteläinen vaihtoehto (SE). Lisäksi Lentoradan ja Porvoon Backaksen välillä tarkastellaan Nikkilän kautta kulkevaa linjausvaihtoehtoa (N).

Porvoossa Backaksen itäpuolella tarkastellaan kolmea vaihtoehtoista linjausta sekä yhtä alavaihtoehtoa:

- Kuninkaanportin linjausvaihtoehto K, joka mahdollistaa maanpäällisen aseman (asemavaihtoehto A) toteuttamisen Kuninkaanportin alueelle. Lisäksi tarkastellaan alavaihtoehtoa K+, jossa Porvoon vanhan juna-aseman yhteyteen toteutettaisiin lähiliikenteen asema (asemavaihtoehto A+).
- Puistokadun linjausvaihtoehto P, joka mahdollistaa tunneliaseman (asemavaihtoehto B) toteuttamisen Läntisen Mannerheiminväylän ja Hornhattulantien yhteyteen.
- Vanhan Porvoon linjausvaihtoehto VP, joka mahdollistaa tunneliaseman (asemavaihtoehto C) toteuttamisen Porvoon keskustaan, Vanhan Porvoon läheisyyteen.

Porvoon itäosassa Iolassa sijaitsevan Venjärven ja Korian (Kouvola) välisellä osuudella tarkastellaan kolmea vaihtoehtoista linjausta:

Myrskylän vaihtoehto (M), Lapinjärven pohjoinen vaihtoehto (LP)
Lapinjärven eteläinen vaihtoehto (LE).

Ratalinjausten, tunneleiden ja niiden suuaukkojen sekä siltojen sijainteja tarkastellaan radan alustavassa yleissuunnittelussa syksyn 2024 aikana.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan lisäksi vertailuvaihtoehtoa 0+, jossa Itärataa ei toteuteta. Vertailuvaihtoehto 0+ sisältää nykyisen rataverkon hyväksytyt parantamishankkeet. Oletuksena on, että Lentorata on rakennettu ja digirata (digitaalisen junien kulunvalvonnan uudistus) on toteutunut.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii hankkeessa YVA-lain tarkoittamana yhteysviranomaisena. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää Porvoon kaupungilta ja Porvoon kaupungin kaavoitukselta sekä ympäristönsuojelulta lausuntoa Itärata Oy:n ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Lausunnot tulee toimittaa kuulutuksessa ilmoitettuna aikana, viimeistään 22.11.2024. Uudenmaan ELY-keskuksen arviointiohjelmasta antama lausunto sekä arviointiohjelmasta esitetyt mielipiteet ja annetut lausunnot julkaistaan kuukauden kuluessa nähtävilläolon päättymisestä. Lyhyestä lausuntoajasta johtuen on kaupunkisuunnittelu, kaupunkinfra ja ympäristönsuojelu valmistelleet yhdessä lausunnon.

Kuulutus ja arviointiohjelma on nähtävissä ympäristöhallinnon verkkopalvelussa osoitteessa:

<https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/itarata-vantaa-tuusula-kerava-sipoo-porvoo-loviisa-myrskylä-lapinjärvi-kouvola>

Itärata Oy:n verkkosivuilla on julkaistu tiivistetty versio YVA-ohjelmasta: <https://www.itarata.fi/suunnittelu/ymparistovaikutusten-arviointi/>

Liitteet

Lausuntopyyntö

Lausunto Itärata-hanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Kaupunkikehitysjohtaja

Kaupunkikehityslautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että Porvoon kaupunki antaa Itärata Oy:n ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta liitteen mukaisen lausunnon.

Pykälä tarkastetaan heti.